

Abelias innspill til næringskomiteen angående statsbudsjettet 2027

Abelia er foreningen for kunnskaps- og teknologibedrifter i NHO. Vi organiserer rundt 2.900 virksomheter med rundt 65.000 årsverk. Vår visjon er "et digitalt og bærekraftig kunnskapssamfunn". Abelia har medlemmer innen blant annet IKT, rådgivning, utdanning, forskning og ideell sektor.

Norge står i en dobbel omstilling: Økonomien skal fra fossil til fornybar, og vi må utvikle nye samfunnsbærende næringer.

Abelias omstillingsbarometer viser store utfordringer for norsk næringsliv:

- Lavere produktivitetsvekst enn sammenlignbare land.
- For lite risikokapital til vekst og skalering av nye bedrifter.
- Svært lave private investeringer i forskning og utvikling.
- For lite bruk av ny teknologi, og en konsentrert, råvaredominert eksport.
- Lavest andel studenter i STEM-utdanning av alle OECD-land.

Teknologinæringen utgjør en forsvinnende liten andel av norsk næringsliv, og Norge har en av Europas minst teknologisk avanserte eksporter. Det er en stor utfordring i en tid der avhengigheten av sårbare verdikjeder for digitale tjenester øker.

Næringsstrukturen er den mest konsentrerte blant sammenlignbare land, noe som gjør økonomien sårbar for eksterne sjokk og svingninger i råvarepriser.

Statsbudsjettet for 2027 bør markere et taktskifte, med en helhetlig politikk for konkurransekraft gjennom forskning, innovasjon, digitalisering og kompetanse. Norge må bygge robust teknologi og robust næringsliv i hele landet.

Satsingen på forsvar og sikkerhet er viktig for fremtidens Norge. Vi savner derimot tydeligere kobling til rollen forskning, innovasjon og egen teknologiutvikling spiller i styrke nasjonal forsvarsevne. Samtidig må vi unngå at forsvarsløftet skjer på bekostning av de grønne satsingene. Et vedvarende klimaarbeid og fremveksten av klimaløsninger er også en investering i vår fremtidige sikkerhet.

Abelia ber Stortinget om å sikre innovasjonsfremmende politikk og styrke satsningen på oppstarts- og vekstselskaper, inkludert:

Tidligfasekapital Kap. 952 Investinor

Mangel på risikokapital rammer særlig vekstbedrifter med stort verdiskapende potensial, typisk forskningsbaserte bedrifter med lange utviklingsløp. Bevilgninger er kritisk for å utløse private investeringer, sikre skalering av fremtidige eksportbedrifter og bygge opp det norske risikokapitalmiljøet.

Det er et positivt signal at regjeringen inngår en nordisk allianse med tydelig ambisjon om å øke kapitaltilgangen for vekstbedrifter og at de i budsjettet vil gjenbruke Investinors midler til nye investeringer. Samtidig er det uvisst hvor mye kapital det faktisk er snakk om og når den evt. utløses.

Skal Investinor fylle sin funksjon fremover trengs det friske midler, ikke bare mulighet til å reinvestere penger som allerede ligger inne i ordningen.

Abelia ber Stortinget:

- Sikre at Investinor tilføres 600 mill. kr i årlig frisk risikokapital - kap. 952 post 50

Ordninger for oppstartsselskaper Kap. 2421 Innovasjon Norge og Kap.930 Doga

Satsning på nytt næringsliv slankes betraktelig også i årets budsjett. Vi støtter forenkling og effektivisering av virkemiddelapparatets ordninger, men i form av spissing, ikke kutt til bedriftenes tidligste faser. Ordninger som sikrer investeringsklare selskaper, må sees i sammenheng med ambisjonen om å investere mer i vekstselskaper. Som i idretten må vi satse i bredden for å lykkes med spissene. I årets budsjett kuttet viktige ordninger som skal gi spirene gode vilkår for vekst. Det er uheldig ettersom det er disse selskapene som på sikt skal etterspørre vekstkapitalen regjeringen nå satser på. Derfor må vi stimulere bedriftens reise langs hele verdikjeden, fra idé til moden eksportbedrift.

- **Post 50 Tilskudd til etablerere og bedrifter**
Foreslås redusert med 40 mill kroner ved manglende prisjustering
- **Post 75 Grønn Plattform**
Foreslås videreført, men uten utlysning i 2027
- **Post 76 Miljøteknologi**
Foreslås avvikles
- **Post 70 Designdrevet innovasjonsprogram**
Foreslås avvikles. Bevilgningen på kap. 930 går fra 19,5 mill. kroner i 2026 til 10,3 mill. kroner i 2027. Hele beløpet i 2027 skal dekke kostnadene ved avviklingen.

Det må sikres at ordninger for oppstartsselskaper ikke mister fart og forutsigbarhet i påvente av den meldte gjennomgangen av virkemiddelapparatet. Tilskuddsordningene bør i mellomtiden opprettholdes på dagens nivå.

Abelia ber Stortinget:

- Opprettholde bevilgningene til etablerere - 40 mill. kroner, kap. 2421, post 50
- Bevilge midler til ny utlysning under Grønn plattform - 56 mill. kroner, kap. 2421, post 75
- Videreføre miljøteknologiordningen - 156 mill. kroner, kap. 2421, post 76
- Videreføre DOGAs Designdrevet innovasjonsprogram og Markedsklar – 19,5 mill. kroner, kap. 930, post 70

Testfasiliteter Kap. 2426 post 71

Norsk katapult legger til rette for etablering og utvikling av industrinære testarenaer med stor verdi for fremtidens industri og næringsliv i Norge.

Abelia ber Stortinget:

- Sikre kraftsatsing for konkurransekraft gjennom testfasiliteter ved å bevilge totalt 600 millioner til testfasiliteter

Leverandørutviklingsprogrammet Kap. 900 post 81 / Kap. 1541 Post 70

Den offentlige innkjøpsmakten er avgjørende for å oppnå mål om bærekraftig utvikling, næringsutvikling i hele landet og omstilling i både næringsliv og offentlig sektor. Vi reagerer på at det igjen kuttes i virkemidler som skal stimulere dette. Partnerskapet i Leverandørutviklingsprogrammet LUP pekes på i DFD-propen som "et viktig premiss for at Norge har klart å motivere og mobilisere alle aktørene som er viktige for å lykkes med nasjonal utbredelse og effekt av innovative innkjøp".

Det foreslåtte kuttet på 5 millioner vil ha dramatiske konsekvenser for ordningen. Samme reduksjon ble foreslått i 2026-budsjettet, men korrigert av Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett. Vi hadde selvsagt håpet at Regjeringen for 2027 lyttet til dette signalet fra Stortinget.

Abelia ber Stortinget:

- Videreføre bevilgningen til LUP - 10,6 mill kroner, kap. 900 post 81

Næringsrettet forskning Kap. 920 post 70 og 71

Regjeringen har de siste årene prioritert forskning på muliggjørende teknologier som kvanteteknologi, livsvitenskap og rom. Det er positivt, men den økonomiske verdien av forskningsinvesteringene realiseres først når kunnskapen tas i bruk for å skape nye og bedre produkter og tjenester. Det er derfor kontraproduktivt at regjeringen vil kutte i flere næringsrettede virkemidler, særlig når FoU-investeringene i nyetablerte og mindre bedrifter har falt betydelig.

Romvirksomhet Kap. 922

Abelia er svært positiv til at regjeringen styrker satsingen på Andøya Spaceport og samtidig gir signaler om at de arbeider for full norsk deltakelse i alle romaktivitetene i EUs konkurranseevnefond. Norges og Europas strategiske nøkkelrolle i verdensrommet bygges nå, her er det viktig at Norge er fullt integrert.